

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Oppdal kommune

pr 31.12.2019

OPPSUMMERING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode. Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifiserer områder hvor det anbefales å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen ser på områder innenfor kommuneorganisasjonen, tjenesteområdene og selskaper som kommunen har eierinteresser i. Tabellen nedenfor gir en oppsummering av risikovurderingen som er gjort i Oppdal kommune innenfor kommuneorganisasjon og tjenesteområdene. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår i de ulike kapitlene for områdene senere i rapporten.

Tabell 1. Oppsummering av risikovurderingene

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Offentlige anskaffelser	Grunnskole	Arbeidsmiljø
Eiendomsforvaltning	Barnehage	Digitalisering
Sykehjem	Barnevern	Beredskapsplaner
Hjemmetjenesten	Sosialhjelp	Miljø og klima
Psykisk helse/rus	Boliger	Nærværarbeid
	Byggesak	
	Skole- og helsestasjonstjenester	

Risikovurderinger knyttet til kommunen sine eierinteresser er oppsummert i tabell 2. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår kapitlet for selskap kommunen har eierinteresser i.

Tabell 2. Oppsummering av risikovurdering eierskap

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
	Oppdal E-verk AS	Eierstyring ReMidt IKS
	Trønderenergi AS	
	Trøndelag Brann og redningstjeneste	
	Oppdal Næringshus AS	

INNHOLDSFORTEGNELSE

Oppsummering.....	4
1 INNLEDNING	7
2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER	8
2.1 Demografiske endringer	8
2.2 Klima, energi og beredskap	8
2.3 Kommunestruktur	9
2.4 Regelverksendringer	10
2.5 Økonomi og kontroll.....	10
2.6 Digitalisering.....	10
3 OPPDAL KOMMUNE	11
3.1 Utviklingstrekk i Oppdal	11
3.2 Tidligere revisjoner og tilsyn	12
3.3 Kommuneorganisasjonen	12
4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	13
4.1 Kommuneorganisasjonen	13
4.1.1 Økonomi	13
4.1.2 Organisering	16
4.2 Tjenesteområdene.....	18
4.2.1 Oppvekst	18
4.2.2 Økonomisk sosialhjelp og bolig.....	21
4.2.3 Helse- og omsorgstjenester	22
4.2.4 Teknisk drift	26
5 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER.....	31
Vedlegg 1	33
Metode.....	33
Kommunale dokumenter	33
Statistikk.....	33
Vurderinger.....	33
Vurdering av risiko- og vesentlighet.....	33
Vurdering av metoden	34

Tabell

Tabell 1.	Oppsummering av risikovurderingene	4
Tabell 2.	Oppsummering av risikovurdering eierskap.....	4
Tabell 3.	Om kommunen.....	11
Tabell 4.	Befolkningsendring fremover i Oppdal kommune, kilde SSB, prognose (MMMM).....	11
Tabell 5.	Nøkkeltall økonomisk situasjon i Oppdal kommune 2018 og 2019, SSB, (1000 kr).....	14
Tabell 6.	Nøkkeltall offentlige anskaffelser	15
Tabell 7.	Nøkkeltall oppvekst	18
Tabell 8.	Nøkkeltall barnevern	20
Tabell 9.	Nøkkeltall økonomisk sosialhjelp.....	21
Tabell 10.	Nøkkeltall bolig.....	22
Tabell 11.	Nøkkeltall Helse og omsorg.....	23
Tabell 12.	Nøkkeltall kompetanse i helse og omsorg	24
Tabell 13.	Nøkkeltall psykiatri og psykisk helsevern.....	25
Tabell 14.	Nøkkeltall byggesak	27
Tabell 15.	Nøkkeltall eiendomsforvaltning.....	27
Tabell 16.	Nøkkeltall vann og avløp	28
Tabell 17.	Nøkkeltall renovasjon	28
Tabell 18.	Oppdal kommunes eierskap.....	31
Tabell 19.	Beskrivelse av konsekvens og risiko	33

1 INNLEDNING

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å gi kontrollutvalget og eventuelt kommunestyret et overordnet verktøy til å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være aktuelt å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt eller en eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode.

Kommunelovens § 23-3 forklarer at forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Andre ledd sier at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden skal utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eller fylkeskommunens virksomhet eller virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunelovens § 23-4 omtaler eierskapskontroll, som innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak eller anerkjente prinsipper for eierstyring. På samme måte som for forvaltningsrevisjoner, skal det utarbeides en plan basert på risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Revisjon Midt-Norge SA utarbeider risiko- og vesentlighetsvurderinger ved starten av ny valgperiode og vurderingen oppdateres årlig med nytt tallmateriale og eventuelt nye vurderinger ved behov.

2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER

2.1 Demografiske endringer

Utviklingen i størrelsen på og sammensetningen av befolkningen vil ha betydning for dimensjonering av tjenestetilbud og kommunens inntekter og utgifter. Ifølge Statistisk Sentralbyrås (SSB) hovedalternativ for befolkningsframskrivinger vil befolkningsveksten i Norge flate ut de neste ti årene for deretter å synke videre. Forutsatt at de innenlandske flyttemønstrene vi har sett de siste ti årene fortsetter, viser befolkningsframskrivingene frem mot 2040 at sentrale strøk vil oppleve en vekst i folketallet, mens mange distriktskommuner vil få en nedgang i folketallet. Ifølge SSB innebærer framskrivingene en fortsatt sentralisering, særlig blant unge voksne. Et annet utviklingstrekk er at andelen eldre i befolkningen ventes å øke betydelig. I hovedalternativet til SSB øker andelen av befolkningen som er 70 år og eldre fra 12 prosent i 2018 til 21 prosent i 2060. Økningen er spesielt sterk blant de som er 80 år eller eldre. Ifølge SSB vil aldringen bli klart sterkest i distriktene. Aldringen i distriktene vil forsterkes ved at unge mennesker i fruktbar alder flytter mot byen og at barna deres også i større grad vil bli født i sentrale strøk. Når de eldre samtidig blir igjen på bygda, vil mer enn hver tredje innbygger i en del distriktskommuner ha passert 70 år i 2040. Endringer i befolkningens størrelse og sammensetning kan være vanskelig å fange opp i den kommunale planleggingen. Kommuner som forholder seg passivt til framskrivinger av kommunens befolkning løper en risiko for å bli ute av stand til å tilby riktige tjenester, i riktig omfang til riktig tid.

2.2 Klima, energi og beredskap

Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Klimarisiko kan deles inn i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko dreier seg om kostnader forbundet med fysisk skade som følge av klimaendringer (f.eks. mer ekstremvær, flom og ras). Overgangsrisiko dreier seg om samfunnsmessige konsekvenser som følge av endringer i politikk/reguleringer og teknologi når verden skal omstilles til et lavutslippssamfunn. Ansvarsrisiko handler om muligheten for erstatningskrav og søksmål knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger relatert til klimapolitikk eller klimaendringer. Ansvarsrisiko kan f.eks. være relevant i sammenheng med kommunenes ansvar for klimatilpasning, velfungerende avløpsnett og håndtering av overvann. Den samlede klimarisikoen vil på direkte eller indirekte vis kunne påvirke befolkningsutvikling, sysselsetting/næringsutvikling, skatteinntekter, verdi av eiendom/infrastruktur og derigjennom få stor betydning for kommuneøkonomien og kommunens generelle attraktivitet for næringsliv og beboere. Klimarisiko har også betydning

for energiforsyning og beredskap. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale planleggingen på alle tjenesteområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

2.3 Kommunestruktur

I en kommunesammenslåing ligger det et stort potensial for endring og utvikling. Det vil være en utfordring for kommunene å utnytte dette mulighetsrommet fullt ut, samtidig som at de får til en god overgang fra to kommuner til én. Organisasjonsendringen i seg selv kan være en utfordring, og det er viktig å sikre gode løsninger både på systemnivå og individnivå. Den nye kommunen skal gjerne ha nye systemer og verktøy, reglement og retningslinjer, og kommunens forhold til eksterne endrer seg gjerne. Dette gjelder for eksempel avtaler og anskaffelser, men også endrede sammensetninger i interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. Slike endringer gjelder også for tilgrensende kommuner som ikke er en del av en sammenslåing, men samarbeider med en eller flere sammenslåingskommuner. Det kan være flere grunner til sammenslåing mellom kommuner. I noen tilfeller kan det være slik at en eller flere av kommunene som slås sammen historisk har kjøpt tjenester, og i den nye kommunen må disse tjenestene bygges opp fra grunnen av. For kommuner som slår seg sammen og de som ikke gjør det foreligger det gjerne en endring i størrelsen på statlige midler som tilfaller kommunen.

Kommunereformen fører til at færre bor i kommuner under 10 000 innbyggere fra 2020, og flere vil bo i kommuner med over 50 000 innbyggere.¹ Uavhengig av kommunereformen har det også skjedd en demografisk endring hvor flere flytter til tettbygde strøk og færre bosetter seg i spredtbygde strøk, og utkantkommuner gjerne får en større andel eldre sammen med begrenset vekst eller nedgang i yngre aldersgrupper.

Mange mindre kommuner har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse og ressurser for å levere gode tjenester. Kommunene har gjerne for få innbyggere og brukere til å kunne etablere fagmiljø. De mindre kommunene er under et økt press som følge av befolkningsnedgang, færre barn og flere eldre, reduserte overføringer til kommuner som ikke sammenslås med andre, nye oppgaver og økte krav gjennom for eksempel bemanningsnormer og lignende.²

¹ KS, 'Status Kommune 2019', 2019 <<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/demokrati-og-styring/lokaldemokrati/010419-KS-status-kommune-2019.pdf>>.

² Hentet fra <https://intra.tmforsk.no/publikasjoner/filer/3455.pdf> (skriv ordentlig kildeføring hvis vi skal bruke dette)

Mange mindre kommuner er avhengige av samarbeid med andre kommuner for å kunne yte gode tjenester. Samarbeid kan eksempelvis skje gjennom å etablere interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. I vertskommunesamarbeid kan man se at for kommuner som ikke er vertskommuner, forsvinner arbeidsplasser ut av kommunen.

2.4 Regelverksendringer

En lovendring kan innebære en risiko. Ny kommunelov er fullt ut gjeldende fra 2020 samt nye forskrifter eksempelvis internkontrollforskrift. Endringer i forvaltningslov og arkivlov, som er to sentrale lover for norske kommuner, forventes å komme i 2020. I tillegg kan vi også trekke fram lovendringer og endringer i annet regelverk som berører de to store sektorene oppvekst og helse og omsorg.

2.5 Økonomi og kontroll

Kommunenes handlingsrom bestemmes av flere forhold, og endringer i inntektssystemet med blant annet rammeoverføringer, inntekts-, formues- og eiendomsskatt kan få stor betydning for kommunens økonomi og mulighet for å utføre pålagte oppgaver.

Det er risiko knyttet til om kommunen har betryggende internkontroll og om kvalitetssystem er egnet, tatt i bruk og blir brukt. Nye regler innenfor personvern påvirker utøvelsen av noen oppgaver. Det er kontinuerlige endringer innenfor bruken av datasystemer og digital dialog, som kan endre måten oppgaver utføres på og som krever kompetanse både for å ta i bruk nye løsninger og drifte dem.

Offentlige anskaffelse trekkes også fram som et risikoområde blant annet fordi regelverket oppleves som komplisert og vanskelig.

2.6 Digitalisering

Bruken av IKT og digitalisering endrer utførelsen av oppgaver og gir i mange sammenhenger en effektiviseringsgevinst. Mange kommuner jobber med ulike digitaliseringsprosjekter eksempelvis innbyggerdialog og velferdsteknologi. Denne digitalisering fører til utvikling og endring av måten oppgaver utføres på, det gir nye risikoer i forhold til at man forutsetter at teknologien fungerer og et stort flertall av slike systemer berører personvern og behandling av sensitive personopplysninger.

3 OPPDAL KOMMUNE

3.1 Utviklingstrekk i Oppdal

Tabell 3. Om kommunen

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Innbyggere (antall)	6 970	6 975	7001	513572	4674089
Fødte per 1000 innbyggere	7.7	9.7	8.9	10.3	9.7
Døde per 1000 innbyggere	8.6	8.9	10.6	10.5	7.9
Netto innflytting (antall)	3	-4	38	-422	18435
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	9.5	9.8	9.7	11.6	10.6
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	63.3	62.9	64.2	71.0	61.5
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)	0.8	0.9	..	0.0	0.0
Andel uførepensjonister 16-66 år (prosent)	12.9	13.0	..	0.0	0.0
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	1.2	0.9	0.9	1.4	1.4
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	10.1	10.0	10.6	13.0	15.9

Oppdal kommune har 7001 innbyggere i 2019 og befolkningen er økt med 31 innbyggere siste tre år. Øvrige indikatorer i tabellen ligger i ganske likt med like kommuner og landet for øvrig. Andel uførepensjonister ligger noe over sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

Tabellene i analysen sammenligner kommunen med KOSTRA-gruppe 11 og landet uten Oslo. Statistisk sentralbyrå har laget en kommunegruppering basert på tre ulike dimensjoner: folkemengde, bundne kostnader og frie disponible inntekter per innbygger. Oppdal kommune er plassert i KOSTRA-gruppe 11.

Tabell 4. Befolkningsendring fremover i Oppdal kommune, kilde SSB, prognose (MMMM)

Oppdal	2019	2025	Endring
0-5 år	433	419	-14
6-15 år	834	825	-9
67 år eller eldre	1319	1520	201

Befolkningsvekst og demografisk sammensetning danner grunnlaget for planlegging av framtidig tjenesteproduksjon. Den er samtidig en sentral del av inntektsgrunnlaget i form av skatt og rammetilskudd. Tall fra SSB viser at antall barn i alderen 0-5 år reduseres med 14 fram mot 2025, barn i grunnskolealder reduseres med 9 i samme periode. I gruppen 67 år og eldre forventes en vekst på 201 personer.

3.2 Tidligere revisjoner og tilsyn

Oppdal kommune har i siden 2017 hatt følgende forvaltningsrevisjoner:

- Fastsetting av gebyr for betaling oppmålingsforretninger og byggesaker (2019)
- Enkeltvedtak etter forvaltningsloven (2019)
- Oppfølging og etterlevelse av kommunedelplan «energi og klima (2018)
- Mobbing i grunnskolen i Oppdal kommune (2017)

Forrige overordnet analyse av Oppdal kommune vurderte følgende områder som risikofylte og vesentlige i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019:

- Enkeltvedtak etter forvaltningsloven – gjennomført
- Anskaffelser bygg og anlegg – ikke gjennomført
- Beregning av gebyr for kart og oppmåling – gjennomført
- Oppfølging og etterlevelse av energi og klimaplan – gjennomført
- Spesialundervisning – ikke gjennomført
- Analyser med bakgrunn i KOSTRA – ikke gjennomført

Tilsyn fra Fylkesmannen i Trøndelag. Det er gjennomført tilsyn knyttet til:

- Tilsyn med kommunal beredskapsplikt i Oppdal kommune 2017

3.3 Kommuneorganisasjonen

Oppdal kommune ledes administrativt av kommunedirektør Ole Bjørn Moen. Kommunen er organisert i flat struktur, med kommunedirektør, sentraladministrasjon og 10 enheter med enhetsleder som øverste leder.

Det er følgende enheter i kommunen: Tekniske tjenester, Helse og familie, Midtbygda oppvekstsenter, Drivdalen oppvekstsenter, Hjemmetjenestene, Oppdal helsesenter, Oppdal ungdomsskole, Aune barneskole og Kommunale barnehager. I tillegg er det en sentraladministrasjon bestående av økonomiavdeling, post, arkiv og sekretariat, IKT-avdeling, servicetorget, personal, lønn, utvikling, rådgiver helse og Rådgiver oppvekst.

Oppdal kommune sin viktigste oppgave og målsetting er å legge grunnlag for at alle skal oppleve god livskvalitet i Oppdal. Kommuneplanens samfunnsdel setter fokus på livskvalitet i Oppdal framover, og peker på tre faktorer for at vi skal kunne lykkes med å oppnå god livskvalitet, disse er: Folkehelse, omsorg og stedsutvikling. Kommunens arbeidsgiverstrategi bygger på Raushet, ansvarlighet, mot og kreativitet og ble vedtatt i 2012. Etske retningslinjer ble vedtatt i 2014. Miljø- og reisepolicy ble vedtatt i 2019 og gjennom dette arbeider kommunen med å bli Miljøfyrtårnsertifisert. Kommunen har videre en digitaliserings- og IKT strategi som gir føringer.

4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifiserer områder hvor det anbefales å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom angjeldende forhold inntreffer. Rød fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko og vesentlighet tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er høyt. Gul farge indikerer at behovet ligger på et middels nivå, mens grønn farge indikerer et lavt behov for forvaltningsrevisjon.

4.1 Kommuneorganisasjonen

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til økonomi og organisering tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon innenfor offentlige anskaffelser er høy da kommunen er en betydelig innkjøper og det er viktig å etterleve anskaffelsesregelverket.

Kommunens sykefravær er likt med andre, dette medfører utgifter og bør ha fokus. Vi vurderer risikoen til lav, dette for å se om oppfølgingsarbeider har de forventede effekter. Revisor vurderer videre at oppfølging av arbeidsmiljø, digitalisering og beredskapsplaner til å ha lav risiko sammenlignet med andre områder.

Her følger data knyttet til områdene som er vurdert her.

4.1.1 Økonomi

Økonomi i kommunen

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	4.3	4.3	2.4	-0.1	1.2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1.8	1.7	0.6	0.7	0.9
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	20.0	35.6	32.7	16.0	19.1
Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	5.5	-12.0	1.5	68.2	60.2
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	64.0	54.3	56.6	103.7	102.6
Frie inntekter per innbygger (kr)	54 077	55 362	56958	59704	57297
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	10.9	13.5	15.0	7.9	10.4
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	9.8	8.8	8.2	14.7	16.2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	38.6	44.4	8.6	11.2	11.8

Kommunen har et solid driftsresultat siste tre år som ligger godt over anbefalt nivå på 1,75 % og andre grupper i tabellen. Kommunen har en lav gjeldsgrad, noe som indikerer lave kapitalutgifter fremover i tid. Egenkapitalen ligger også noe over andre kommuner, noe som gir et økonomisk handlingsrom fremover. Kommunen har hatt høy egenfinansiering av investeringer noe som medfører reduserte låneopptak og lave låneutgifter, egenfinansieringen reduseres i 2019.

Tabell 5. Nøkkeltall økonomisk situasjon i Oppdal kommune 2018 og 2019, SSB, (1000 kr)

Nøkkeltall	Regnskap	
	2019	2018
Driftsinntekter	664 029	656 028
Driftsutgifter	662 991	662 991
Brutto driftsresultat	1 292	22 430
Netto driftsresultat etter finans og avskrivninger	16 000	28 123
Bruk av avsetninger på fond	34 948	26 109
Sum avsetninger til fond	8 198	13 189
Mindreforbruk	3 672	11 116

Årsregnskapet viser til god budsjettdisiplin i kommunen. økonomiforvaltningen planlegges og følges opp gjennom økonomi- og handlingsplan samt påfølgende tertialrapporter.

Økonomisk internkontroll (IK) og kvalitetssikring

Oppdal kommune viser til at rådmannens viktigste kontrollaktivitet er å sikre mål- og resultatoppnåelse. Dette skjer gjennom delegeringsreglementets klare fullmakter. Enhetsleder har ut ifra sine fullmakter ansvar for å etablere tilstrekkelig internkontroll innenfor sitt ansvarsområde. Målkartene til enhetene gir en enkel og oversiktlig framstilling av nøkkeltall, mål og resultat, der en kan følge utviklingen innen de mest sentrale områdene i kommunen. Disse kommer frem i budsjettdokumentet for kommende år. Som en del av kvalitetsstyringen gjennomføres det interne og eksterne revisjoner som undersøker etterlevelse av krav i lover, forskrifter og overordnede styringsdokumenter. Det gjennomføres interne revisjoner på områder ut fra en vurdering av risiko og hendelser i organisasjonen. Det er gjennomført følgende systemtilsyn i kommunen:

Objekt	Tema	Tilsyn fra	Dato	Funn
Oppdal helsesenter	Internkontroll	TBRT	22.11.2018	Tre avvik for tekniske tjenester
Helse og omsorg	Forvaltningstilsyn	Revisjon fjell IKS	nov.18	Flere avvik – formalfeil
Oppdal kulturhus	Kjøkken	Mattilsynet	11.04.2018	Ingen anmerkninger
Museet	Kjøkken	Mattilsynet	16.08.2018	Ett avvik
Kommunale barnehager	Internkontroll	Egen	25.10.2018	To avvik. Lukket
Energi- og klimaplan	Forvaltningstilsyn	Revisjon fjell IKS	18.10.2018	Avvik - måling av effekter
Høgmo barnehage	Brann	TBRT	24.05.2018	Tre avvik, to avvik lukket. Teknisk gjenstår
Pikhaugen barnehage	Brann	TBRT	09.04.2018	Tre avvik, to avvik lukket. Teknisk gjenstår
Bjerkehagen	Brann	TBRT	23.08.2018	Ett avvik. Avsluttet.
Mellomvegen	Brann	TBRT	23.08.2018	To avvik. Avsluttet.
Bjørndalshagen	Brann	TBRT	20.09.2018	Tre avvik. Avsluttet
BOAS	Brann	TBRT	16.10.2018	Fire avvik, tre avvik lukket.

Offentlige anskaffelser

Tabell 6. Nøkkeltall offentlige anskaffelser

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon (kr 1000)	95 018	100 010	101 031	7 381 388	64 506
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon (kr 1000)	86 723	81 994	89 107	5 252 754	48 797
Utgifter i investeringsregnskapet (kr 1000)	62 733	57 631	54 503	7 341 898	66 798

Kommunen har betydelige utgifter i både drift- og investeringsregnskapet. For å nå de nasjonale og overordnede målene er regelverket på ulike områder blitt endret for å ta hensyn til klima og miljø og arbeidslivskriminalitet (eksempelvis lov om offentlige anskaffelser). Dette regelverket er kommunene forpliktet til å overholde og oppfylle.

Aktuelle tema vil være:

- Regeletterlevelse - offentlige anskaffelser

4.1.2 Organisering

Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling

Satsingsområdene for kommunens arbeidsgiverpolitikk er nedfelt i arbeidsgiverstrategien for Oppdal kommune: Godt arbeidsmiljø, Systematisk nærværarbeid, Gode utviklingsmuligheter, Nytenking og innovasjon for å møte omstillingsbehov og Heltidskultur.

Oppdal kommune bygger sin arbeidsgiverstrategi og organisasjonskultur på hovedprinsippene verdibasert ledelse, åpenhet og etikk, lærende organisasjon, attraktive, inkluderende og helsefremmede arbeidsplasser og en god og effektiv drift. Varslingsrutinen er en del av kommunens etiske retningslinjer, og er innlemmet i kommunens HMS-rutiner. Det er gjennomført mye godt lærings- og utviklingsarbeid i 2018. Disse er: Chatrobot på hjemmesiden, videreutdanning innen demensomsorg og alderspsykiatri, helsesykepleier og administrasjon og ledelse, smerte og palliasjon, demens, sykepleierutdanning, masterutdanning, barnehagelærer, fagbrev, etc.

Sykefravær

Nøkkeltall	Oppdal			Kommuner samlet
	4.kvartal 2016-3. kvartal 2017	4.kvartal 2017-3. kvartal 2018	4.kvartal 2018-3. kvartal 2019	4.kvartal 2018-3. kvartal 2019
Samlet sykefravær	10,08	9,84	4,31	9,83
Legemeldt sykefravær	9,1	8,45	3,27	4,91
Sykefravær undervisning	9,17	8,49	4,62	5,82
Sykefravær barnehager	7,66	12,25	8,34	..
Sykefravær helse, pleie og omsorg	11,25	11,12	4,05	11,01

Kilde: KS

Vi ser at sykefraværet har tidligere vært likt med like kommuner og landet for øvrig. Sykefraværet er på nærmere 10 % totalt, med en nedgang til 4,31% i 2019. Sykefraværet medfører utgifter i kommunen. Det er viktig å gjøre en ekstra innsats mot langtidssykemeldte og de ansatte som har gjentakende sykemeldinger/fravær. Det vises til at kommune jobber systematisk, har gode rutiner og tett oppfølging av sykmeldte. Det jobbes forebyggende med mange ulike tiltak for å redusere sykefraværet. kommunen har fokus på å trygge ledere i sin rolle med hensyn til å sikre en god oppfølging og samtidig bevisstgjøre ansatte om deres medvirkningsplikt.

Aktuelle tema vil være:

- Oppfølging av nærværarbeidet.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) Etikk og varsling

Et godt HMS- arbeid er en forutsetning for utvikling og vedlikehold av kvalitetene på kommunens tjenester med fokus på fornyelse og innovasjon. Arbeidslivssenteret, NAV, bedriftshelsetjenesten og kommunen skal fortsette sitt samarbeid for å opprettholde fokus på arbeidet. Varslingsrutinen er en del av kommunens etiske retningslinjer, og er innlemmet i kommunens HMS-rutiner. I 2018 hadde kommunen en varslersak til behandling.

Aktuelle tema vil være:

- Arbeidsmiljø

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

I 2018 ble det utarbeidet en strategiplan for digitalisering som gjelder fra 2018 – 2021. Planen har 4 hovedmål: Styrket digital kompetanse, digital selvbetjening, digital tjenesteproduksjon, åpenhet og medvirkning.

Aktuelle tema vil være:

- Oppfølging av strategiplan knyttet til digitalisering

Beredskapsplaner og Risiko- og sårbarhetsanalyser

Klimaendringer vil kunne få store konsekvenser for samfunnsviktige funksjoner og kritisk infrastruktur som kraftforsyning, tele/data, veg og vannforsyning i årene fremover. Risiko- og sårbarhetsvurderinger skal være en del av all planlegging og drift i alle enheter i alle fagområder. Stortinget vedtok i juni 2015 Innst. 306 S (2014-2015) og Prop. 61 LS (2014-2015), der det ble besluttet at brann- og redningsvesenets nødmeldetjeneste skal samlokaliseres med politiets operasjonssentraler i de nye politidistriktene.

Aktuelle tema vil være:

- Oppfølging av beredskapsplaner/arbeid

4.2 Tjenesteområdene

4.2.1 Oppvekst

Vår risikovurdering innenfor oppvekst oppsummert her og det følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for disse vurderingene.

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til oppvekst tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er middels innenfor grunnskole. Risikoene knyttes til arbeidet med tilpasset opplæring for den enkelte elev og oppfølging av elevenes skolemiljø.

Barnehagene i kommunen har utfordringer med ny bemanningsnorm. Bemanning og kompetanse påvirker kvaliteten i tjenesten, noe som vurderes til en middels risiko for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Kommune har en egen barnevernstjeneste og det er en generell risiko knyttet til at konsekvensene er alvorlige ved svakheter eller mangler i tjenestene innenfor barns oppvekstvilkår. Vi vil sette denne risikoen til middels i denne undersøkelsen.

I fortsettelsen under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingene.

Opplæring

Tabell 7. Nøkkeltall oppvekst

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel elever med spesialundervisning	8,8	8,9	8,5	8,5	7,8
Gruppestørrelser	14,5	14,9	15,1	14,8	15,8
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	41.6	40.8	40.8	41.3	41.7
Mestringsnivå 3-5 NP: regning 8.trinn	55.8	71.6	79.0	73.6	75.0
Mestringsnivå 3-5 NP: lesing 8.trinn	67.5	77.2	75.4	67.5	68.7
Andel lærere med pedagogisk utdanning	92.9	83.2	.	.	.
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning, uten pedagogisk utdanning	4.7	14.2	.	.	.
Andel lærere med videregående utdanning eller lærere	2.4	2.7	.	.	.

Kommunen har fire skoler og en privat skole. I tilstandsrapporten for grunnskolen for 2018 vises det til at lærertettheten i Oppdal ligger over nasjonalt vedtatt lærernorm, som skal gjelde fra skoleåret 2018/19. Videre at andel elever med spesialundervisning ligger likt/noe over landsgjennomsnittet. De faglige resultatene for Oppdalsskolen er gode og ligger på de fleste

områder over eller likt med landsgjennomsnittet. Neste skoleår vil fokus være på forberedelse til å ta i bruk ny læreplan fra høsten 2020. Handlingsplan for trygt og godt læringsmiljø i barnehager og skoler i Oppdal er utarbeidet. Prosedyre for nytt kap. 9 A i opplæringsloven er implementert i skolene. Ordensreglement for grunnskolen er revidert. På 7.trinn ligger Oppdalsskolens mobbetall for første gang på mange år over landsgjennomsnittet, ifølge tilstandsrapporten.

Aktuelle tema innenfor grunnskole vil være:

- Tilpasset opplæring og skolemiljø.

Barnehager

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (%)	99.0	99.5	100.8	92.9	92.4
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (%)	49.4	53.1	48.8	44.5	41.5
Andel barn som får ekstra ressurser i forhold til alle barn i barnehage (%)	3.4	:	:	3.7	3.9
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (%)	88.1	95.3	83.6	89.3	86.3
Utgifter til barnehager i % av kommunens utgifter	14.2	13.7	13.0	12.8	14.3
Utgifter barnehager per innbygger 1-5 år (kr)	147804	154166	156987	167364	163025

Oppdal kommune har 4 kommunale barnehager og 6 private barnehager. Det er gjennomført brukerundersøkelse til foreldre/foresatte i 2018 med snitt på tilbakemeldingene på 4,5 – Tallverdi fra 1 til 6 der 6 har høyeste verdi. Årsmelding 2018 viser til at Oppdal kommune innfridde i 2018 lovens krav til full barnehagedekning. Dette ble løst gjennom en kombinasjon av kommunale og private plasser. Oppdal tilbyr plass til alle søkere, også de som ikke har lovfestet rett til barnehageplass. Skjerpet pedagognorm med tilhørende økning i planleggingstid og økt andel av de aller yngste i barnehagen, setter bemanning omkring barna under press.

Aktuelle tema innenfor barnehage vil være:

- Kvalitet i tjenesten.

Barnevern

Tabell 8. Nøkkeltall barnevern

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA- gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år (kr)	4898	5250	5988	8770	8387
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	4.0	3.7	3.8	4.8	4.6
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	3.7	4.3	4.1	4.2	3.8
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	16.2	18.1	18.8	19.1	19.2
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,9	4,0	4,0	4,9	5,0
Andel meldinger i alt som behandles innen 7 dager	100.0	100,0	99.1	97.1	99.1
Andel meldinger som går til undersøkelse innen 7 dager	96.2	100,0	77.5	97.1	79.4

Oppdal og Rennebu barnevern drifter barnevernstjenesten i Oppdal kommune. For Oppdal er indikatorene bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 11. Det vises ellers til at Barneverntjenesten har hatt flere alvorlige barnevernssaker i 2018. Dette har medført nye plasseringer og mye ressursbruk. Barnevernet hadde en brukerundersøkelse i 2016 til foreldre/foresatte med tilfredsstillende tilbakemelding.

Aktuelle tema vil være:

- Kvalitet i tjenesten
- Turnover i barnevern – konsekvenser for tjenestens kvalitet

Voksenopplæring og flyktningetjenesten

Grunnskole for voksne og til flyktninger gis ved leide lokaler i Oppdal vgs. Ved utgangen av 2018 hadde kommunen 120 flyktninger innenfor 5-årsperioden, og ca. 40 personer i introduksjons-programmet. Fokuset har vært å bidra til at bosatte flyktninger blir selvforsørget så raskt som mulig. Flyktningetjenesten har lyktes med å nå målet om 85 % overgang fra introduksjons-programmet til arbeid/utdanning. Det er et nært samarbeid mellom innvandrertjenesten, videregående skole og arbeidslivet. En stor del av de som er bosatt i Oppdal blir elever ved Oppdal videregående skole. Det er videre viktig med lærlingeplasser og jobbmulighet i Oppdal for denne målgruppen, ifølge kommunens årsmelding 2018.

Kultur / Barne- og ungdomstiltak

Oppdal kulturskole overføres til Oppdal kulturhus KF og har ansvar for kulturskolens ansvarsområder og tilbud til barn og unge. Kommunen har en kulturplan fra 2008, vedtatt i sak 29/08 som er førende for dette arbeidet.

4.2.2 Økonomisk sosialhjelp og bolig

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til økonomisk sosialhjelp og bolig tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon innenfor økonomisk sosialhjelp er middels, dette for å se hvordan brukerne følges opp og at rettigheter og plikter ivaretas for denne gruppen. Det er videre behov for å tilrettelegge for boligbygging og utleieboliger i kommunen da det er økende behov, dette for å legge bedre til rette for de som ønsker å bosette seg i kommunen. Dette kan også ses i sammenheng om kommunens boliger er tilrettelagt for denne gruppen, eller i føringer gitt i boligsosial handlingsplan.

Økonomisk sosialhjelp

Tabell 9. Nøkkeltall økonomisk sosialhjelp

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2016	2017	2019	2019	2019
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	149	157	134	12211	116032
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp	74	67	55	6679	58573
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år	..	26	22	2551	22465
Andel mottakere 18-24 år av totale sosialhjelpsmottakere (%)		16,5	16,4	20,8	19,3

NAV Oppdal og Rennebu viser til at måloppnåelsen på brukerperspektivet har tilfredsstillende resultater i 2018. Målgruppene som vi har hatt spesielt fokus på i år 2018 er personer under 30 år, med nedsatt arbeidsevne, arbeidsledige under 30 år og innvandrere fra utenfor EØS. I tillegg har de hatt fokus på samarbeidet med lokalt næringsliv og markedsarbeid. Arbeidsledigheten er stabilt lav. Utbetalingen av økonomisk sosialhjelp til flyktninger som fortsatt er i tilskuddsperioden (5 år) er noe redusert fra samme tid i fjor. Totalt er utbetaling av økonomisk sosialhjelp stabil de siste år. Antall brukere med utbetaling av sosialhjelp i 2018 er 157 personer. Av disse bor 57 sammen med barn. Av foreldregruppa på 57 personer utgjør innvandrere/ flyktninger fra utenfor EØS ca. 90%. Antall mottakere under 30 år i 2018 er 59. Antall mottakere under 25 år i 2018 er 29. Av de 157 som har mottatt økonomisk stønad er 80 personer innvandrere/ flyktninger utenfor EØS.

Aktuelle tema vil være:

- Ivaretagelse av aktivitetskrav til sosialhjelpsmottakere, og kartlegging av arbeidsevne.

Tabell 10. Nøkkeltall bolig

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Disponible kommunale boliger på 1000 innbygger (antall)	22	23	21
Investeringsutgifter til boligformål (kr)	3472	3306	1557	1697	1553
Søkere med avslag på kommunal bolig (%)	40	0	27
Antall boliger godkjent for startlån. Per 1000 innbygger.	0.6	1.0	1.6	1.8	1.4
Husstander mottatt statlig bostøtte per 1000 innbygger (antall)	16.5	12.8	10.1	12.9	13.4

Det har i 2018 vært fokus på grunnpilarene for god livskvalitet bygger bl.a. på en trygg bolig og en meningsfull hverdag. Boveiledertjenesten for unge med sammensatte behov er fortsatt økende i 2018. Det har vært fokus på å se tjenesten sammen med utvikling av boligsosialt arbeid samt dagaktivisering/Jobbtilbud for unge som faller utenfor arbeid. Dette arbeidet videreføres i 2019. Antall utleieboliger er på 23 i 2018, det er forventet et økt behov i 2019. Det er varierende teknisk tilstand på kommunale utleieboliger, ifølge kommunens årsmelding 2018.

Aktuelle tema vil være

- Kvalitet og teknisk tilstand til kommunens boliger
- Tilrettelegging av boliger i kommunen

4.2.3 Helse- og omsorgstjenester

I figuren er risikovurderingen innenfor helse- og omsorgstjenester oppsummert. I fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet er relatert til hjemmetjenesten og en generell utfordring knyttet til rekruttering av kompetanse innen pleie og omsorg, denne vurderes

som er høy. Hjemmetjenesten har et økende antall brukere og det er risikoer knyttet til både å ha tilstrekkelig kompetanse, ressurser og kapasitet til å utføre deres behov for tjenester.

Innen psykisk helse og rus er det også brukere, som medfører behov for tilstrekkelige tjenester. Det er også generell risiko knyttet til om disse brukerne kan ivareta sitt egne krav til tjenester, risikoen vurderes til høy her. Videre vurderer vi en middels risiko knyttet til oppfølging av skole- og helsestasjonstjenester, da vi ser at det har vært marginale ressurser til tjenester der i perioder.

I fortsettelsen under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingene.

Kommunens omsorgstjenester

Tabell 11. Nøkkeltall Helse og omsorg

Nøkkeltall	Oppdal				KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2019	2018	2018
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	75	75	76	78	75	75
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	41	39	36	..	36	32
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	30	33	33	..	30	48
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	12	14	13	..	12	12
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100	100	100	100	92	90
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	1.21	1.06	0.74	..	0.73	0.67

- 2019 tallene er mangelfulle og kun vist for Oppdal

Det har i 2018 vært få utfordringer knyttet til mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus. Dette har ført til økt kapasitet både i kommunens sykehjem og hjemmetjeneste. Det utføres mye avansert medisinsk behandling på grunn av tidlig utskrivning av pasienter fra sykehus. Kommunen har fortsatt en stor del av helse- og omsorgstjenesten knyttet til hjemmebaserte tjenester og boliger med heldøgns omsorg. Det har i 2018 vært en satsing på hverdagsrehabilitering, livsgledetiltak for eldre, samt dagtilbud for hjemmeboende demente. Dette er forebyggende tiltak som skal fremme den enkeltes mulighet til å bo hjemme så lenge som mulig. Oppdal helsesenter er Livsgledehjem. Livsgledearbeidet betyr mye for opplevelse av verdighet, glede og mestring for den enkelte beboer. For å tilfredsstille økt behov for institusjonsplasser, er det inngått avtale med Rennebu kommune om kjøp av korttidsplasser ved behov. Sanatelltunet bofellesskap sto ferdig i oktober 2018. Bofellesskapet rommer 16

leiligheter. I 2018 ble det en økning i antall korttidsplasser i sykehjem. Tilbudet om kommunalt akutt døgntilbud (KAD) har jevn tilstrømning av pasienter, også antall dagbehandlinger øker.

Tabell 12. Nøkkeltall kompetanse i helse og omsorg

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere	366	388	387	378	314
Årsverk per bruker av omsorgstjenester	0.62	0.68
Legeårsverk per 10000 innbyggere	11	11	11	12	11
Fysioterapeutårsverk per 10000 innbyggere	10	10	9	11	10
Årsverk helse og skolehelsetjenester per 10000 innbyggere	67	69	76	51	44
Årsverk geriatrisk sykepleier per 10000 innbyggere	3.68	3.68	3.79	4.08	4.09
Årsverk sykepleier med spes. Vd. Utd. per 10000 innbyggere	13.47	15.75	14.98	10.24	7.79
Årsverk sykepleier uten spes. Vd. Utd. per 10000 innbyggere	59.18	61.06	58.35	58.43	47.86
Årsverk hjelpepleier per 10000 innbyggere	57.40	57.02	54.64	63.74	45.46
Årsverk ergoterapeut per 10000 innbyggere	.	1.22	2.83	1.78	2.20
Årsverk miljøterapeut per 10000 innbyggere	.	.	2.54	8.48	7.72
Årsverk aktivtør per 10000 innbyggere	9.88	10.10	7.48	2.67	1.98
Årsverk omsorgsmedarbeider per 10000 innbyggere	11.65	13.01	12.32	12.66	8.35
Årsverk helsefagarbeider					
Årsverk sykepleier med spes. Vd. Utd. per 10000 innbyggere	32.40	44.26	49.10	47.51	42.18
Årsverk annet omsorgspersonell med helseutdanning					
Årsverk sykepleier med spes. Vd. Utd. per 10000 innbyggere	12.23	17.08	19.02	16.75	14.44
Årsverk pleiemedarbeidere, assistenter etc. per 10000 innbyggere	75.81	74.20	72.84	67.79	58.20

Vi ser av tabellen at antall årsverk innen pleie og omsorg ligger ganske likt/noe over med sammenlignbare snittgrupperinger.

Sykehjem

Aktuelle tema vil være:

- Kvalitet, kompetanse og ressurser i tjenesten

Hjemmetjeneste

Aktuelle tema vil være:

- Kvalitet, kompetnase og ressurser i tjenesten

Psykisatri / psykisk helsevern / rusomsorg

Tabell 13. Nøkkeltall psykiatri og psykisk helsevern

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel utgifter til personer med rusproblemer	2.5	3.6	4.6	7.3	13.9
Årsverk psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbygger	0.0	0.0	4.3	6.5	4.9
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbygger	8.7	7.3	5.7	10.5	9.0
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	5.7	4.4	6.3	3.8	3.2

Kommunens psykiske helsetjeneste og rusomsorg viser at det har vært stor økning i antall nye henvendelser, spesielt når det gjelder ungdom. Samtidig har det blitt gjennomført to mestringskurs for ungdom i 2018. Rusutfordringer er rimelig stabilt. Bruk av lavterskeltilbud er økende; her er all gruppeaktivitet inkludert og kurs i mestring av belastning. Det er ikke utført brukerundersøkelse i tjenesten som planlagt pga. prioritering av tjenesteyting for å redusere ventelisten. Mestringsgruppetilbud til barn av psykisk syke og/eller rusavhengige er gjennomført også i 2018. 5 familier med til sammen 12 barn har benyttet seg av tilbud om hjemmekonsulent. Tiltaket har som mål å redusere belastning på barn og unge som rammes av akutt og/eller alvorlig sykdom.

Aktuelle tema vil være:

- Tidlig innsats
- Forebyggende arbeid
- Tverrfaglig og koordinert arbeid

Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede

Tjenestetilbudet til funksjonshemmede, herunder psykisk utviklingshemmede i Oppdal har vært preget av stabilitet siste år. Det er i Oppdal 17 brukere under 0-66 år med særskilt omfattende tjenestetilbud.

Skolehelsetjeneste, helsestasjon, legevakt

Andel elever som tar kontakt med helsesykepleier på skolene har økt til 40 %. Dette er en indikasjon på at økt tilgjengelighet av tjenesten har ført til at flere barn, unge og deres familier mottar støtte og hjelp tidligere, enn før. Vakant stilling jordmor har medført redusert tilbud til

vordende foreldre gjennom svangerskapsomsorgen. Vakant stilling helsesykepleier har medført redusert tilgjengelighet på flere av skolene deler av året.

Legetjenester i Oppdal har 8 fastlegehjemler. Disse er organisert i 2 legesenter – Auna legesenter og Oppdal legesenter. Det er 4 leger ved hvert legesenter.

Aktuelle tema vil være:

- Tverrfaglig samarbeid
- Kvalitet og kapasitet i tjenestene

4.2.4 Teknisk drift

Våre risikovurderinger innenfor teknisk drift er oppsummert her. Under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til teknisk drift tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon innenfor eiendomsforvaltning er høy. Kommunen eier en betydelig bygningsmasse og det er behov for å se om kommunen har en systematisk oppfølging av denne. Dette innebærer om det foreligger målsettinger, vedlikeholdsplan, tilstandsvurderinger og oppfølging av vedlikeholdsbehov i kommunen. Innenfor byggesak vurderer vi behovet for en forvaltningsrevisjon til middels. Dette grunnes i en generell utfordring knyttet til sårbarhet av nøkkelpersonell, regeletterlevelse og ulovlighetsoppfølging knyttet til saksbehandlingen ivaretas. Det er generelle risikoer knyttet til det å ivareta miljø og klima tiltak, noe som utfordrer kommunen knyttet til planarbeidet og vurderes til lav risiko.

Plan- og byggesaksarbeid

Brakerundersøkelser på byggesak ble gjennomført i 2019. Oppmåling og byggesak har stort sett nådd de mål som er satt for saksbehandlingstid. Dette med unntak av ett-trinns byggesaker. Årsaken til dette er et høyt antall saker kombinert med at alle på byggesak var nye i stillingene samtidig. Saker som oversendes Fylkesmannen til klagebehandling blir hovedsakelig stadfestet. I 2018 var det et stort antall saker på oppmåling. Antall plansaker har gått noe ned, og det forventes at dette vil få virkning på oppmåling og byggesak fremover.

Færre søknader om utslippstillatelser og søknader etter jordlov og konsesjon enn forventet gjorde at inntektene ble lavere enn budsjettet innenfor miljø og landbruk. Det er gjennom året brukt betydelige med midler til kommuneplanens arealdel og kommuneadvokaten i forbindelse med ras i Skaret vinteren 2018 og ekspropriasjonssak i Gjevilvassdalen. Dette er brukt innenfor enhetens ramme, og er dekt opp gjennom overskudd på byggesak/plan i forhold til budsjett. Kommuneplanens arealdel rulleres i 2019.

Tabell 14. Nøkkeltall byggesak

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	305	295	284	10444	68029
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	15	18	12	18	18
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	33	49	32	35	33
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	20	20	21	20	17

Aktuelle tema vil være:

- Etterlevelse av bestemmelser i plan – og bygningsloven når det gjelder saksbehandling
- Ulovlighetsoppfølging
- Om kommunens saksbehandling etter plan – og bygningsloven ivaretar miljø – og klimaspørsmål

Eiendomsforvaltningen

Tabell 15. Nøkkeltall eiendomsforvaltning

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	10.1	10.4	9.8	8.2	9.0
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	4.83	3.86	3.85	5.71	4.91
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	925	1258	914	561	600

Ifølge kommunens årsrapport 2018 er FDV-kostnader på formålsbygg i samsvar med kommunens egne måltall. For Trygdeboliger ligger disse noe under kommunens egne måltall i 2018. For utleieboliger ligger tilsvarende tall betydelig over måltallet i kommunen. Videre vises det til at virkningen av merforbruk spesielt på strømkostnadene er forsøkt dempet med å holde kostnader til vedlikehold på et minimum, samtidig med vakanse på vaktmester og renhold. Nye pålegg etter branntilsyn er ofte uforutsigbar, da tilsynsfokus endrer seg år for år, og blir derfor vanskelig å budsjettere. Videre ser tjenesten at kostnader til service og kontroller av tekniske

installasjoner øker i takt med økt kompleksitet og utvikling i teknologi. Noe som vanskeliggjør budsjettering, og man opplever underbudsjettering innen bygg og eiendom.

Aktuelle tema vil være:

- Eiendomsforvaltning med fokus på systematisk arbeid knyttet til vedtatte målsettinger, vedlikeholdsplan, tilstandsvurderinger og oppfølging av vedlikeholdsbehov av eid bygningsmasse.

Vann og avløp

Tabell 16. Nøkkeltall vann og avløp

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva.	2415	2333	2333	3260	3739
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0.83	0.64	1.19	..	0.65
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	37.0	37.0	36.0	..	29.8
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva.	2570	2056	2056	3819	4142
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0.99	1.01	1.34	..	0.64

Det ble sist gjennomført brukerundersøkelser i 2017 som ga tilfredsstillende tilbakemeldinger. 90 % av antall abonnenttimer uten vann skyldes planlagt avstengning i fbm. sanering ledningsanlegg. Korrekt vann- og avløpsforbruk blir registrert etter at vannmålerne er lest av og årsavregningen blir inntatt i etterfølgende års inntekter. Overnevnte tabell viser at årsgebyret i kommunen er betydelig lavere enn både sammenlignbare kommuner og snittet i landet.

Renovasjon

Tabell 17. Nøkkeltall renovasjon

Nøkkeltall	Oppdal			KOSTRA-gruppe 11	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	2620	2672	2672	2795	2851
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	26.4	26.6	26.5

Renovasjon ble håndtert av Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap som samlet inn, sorterer og sender de fleste fraksjonene til videre behandling/gjenbruk frem til og med 31.12.2019. Fra 1.1.2020 er det selskapet ReMidt som håndterer kommunens husholdningsavfall og slam. De tre interkommunale selskapene Envina, Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap og Hamos Forvaltning IKS har slått seg sammen for å danne ReMidt IKS. Hovedkontoret for selskapet ligger på Orkanger, med avdelingskontor på Melhus og i Kristiansund. Til sammen bor det 130.000 innbyggere i de 17 kommunene da selskapet ble etablert. AV tabellen ser vi at årsgebyret har ligget noe under like kommuner og landet for øvrig.

Brann- og redningstjenester

Det er Trøndelag brann- og redningstjeneste som utfører tjenester innen brann og redning i Oppdal kommune. Det er gjennomført seks branntilsyn fra TBRT i 2018.

Samferdsel (Vei, park og idrettsanlegg)

Kommunen har ansvar for å drifte både veg, parkeringsplasser og gatelys og brukte ca. 4,4 mill. i 2018.

Næring

Næringsarbeidet i Oppdal er organisert gjennom kommunens utviklingsenhet, Formannskapet/ordfører, Nasjonalparken Næringshage AS (samarbeidsorgan mellom Oppdal og Rennebu) og Oppdal Næringshus AS. Nasjonalparken Næringshage skal i henhold til oppdragsavtalen bistå ved bedriftsetablering, samt ha fokus mot de bedrifter og prosjekter med størst utviklingspotensial i regionen.

Miljø og klima

Oppdal kommune har i løpet av 2019 utarbeidet en klimaplan. I Norge er det bred støtte til klimapolitikken gjennom klimaforlikene i 2008 og 2012. De overordnede målene for den norske klimapolitikken er:

- Norge skal overoppfylle Kyoto-forpliktelsen med 10 prosentpoeng i første forpliktelsesperiode.
- Norge skal fram til 2020 påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
- Norge skal være karbonnøytralt i 2050.
- Som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, skal Norge ha et forpliktende mål om karbonnøytralitet senest i

2030. Det innebærer at Norge skal sørge for utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030.

I tillegg til de overordnede målene om utslippsreduksjoner er det gjennom klimaforliket enighet om en rekke tiltak som skal gjennomføres i Norge. Dette gjelder blant annet:

- Gjennomføre en klima- og teknologisatsing finansiert gjennom avkastningen fra et nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging.
- Utfasing av fyring med fossil olje.
- Skjerpede energikrav i byggsektoren.
- Fortsette å trappe opp klimaforskningen.
- Opprettholde eller øke karbonlageret i skogen.
- Bidra til utvikling av biogass i Norge.
- Ha som mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.
- Bilavgiftene skal brukes til å bidra til å få en mer miljø- og klimavennlig bilpark.
- Styrke jernbanens rolle i transportsystemet.

For å nå de overordnede målene er regelverket på ulike områder blitt endret for å ta hensyn til klima og miljø (eksempelvis i plan og bygningsloven og lov om offentlige anskaffelser). Dette regelverket er kommunene forpliktet til å overholde og oppfylle.

Aktuelle tema vil være:

- Kommunal planlegging sett i forhold til statlig planretningslinje for klima -og energisplanlegging i kommunen

5 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER

Våre risikovurderinger knyttet til kommune sine eierinteresser oppsummert og grunnlaget for vurderingene er nærmere vurdert i fortsettelsen. Oppdal kommune har eierskap i følgende selskap:

Tabell 18. Oppdal kommunes eierskap

Selskapet navn	Eierandel	Balansført verdi
Oppdal Everk AS	50,1 %	58 405 500
Kommunekraft AS	0,31 %	1 000
Kontrollutvalg Fjell IKS	25,85 %	51 708
Mediehuset Opp AS	0,08 %	3 000
A/L Biblioteksentralen	0,2 %	1 500
Midtnorsk Fly-luftsport	10,53 %	20 000
Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS	3,06 %	0
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	2,37 %	0
Oppdal Næringshus AS	100 %	4 858 000
Revisjon Fjell IKS (-2019)	25,85 %	129 270
Revisjon Midt-Norge SA (2020 -)		
Rosenvik Holding AS	30,43 %	400 500
Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (-2019), ReMidt (2020-)	11 %	0
Stiftelsen iNasjonalparker	8 %	60 950
Trøndelag Reiseliv AS	0,94 %	15 000
Trønderenergi AS	2,92 %	3 320 000
Vekst Oppdal Holding AS	100 %	8 625 193
Vitnett AS	100 %	3 575 000
Nasjonalparken Næringshage AS	15,27 %	110 000
Norsk bane AS	0,49 %	55 000
Plankontoret IKS	33,3 %	

Kilde: Oppdal kommunes årsregnskap 2018, note 5

Oppdal kommune har utarbeidet eierskapsmelding for sitt eierskap, siste gang vedtatt i kommunestyret i mars 2018.

Plan for selskapskontroll 2016-2019 prioriterte følgende selskap:

- Oppdal Everk AS
- Trønderenergi AS
- Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS
- Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
- Oppdal Næringshus AS

Det har tidligere vært gjennomført selskapskontroller i:

- Oppdal Everk AS med datterselskap – 2015
- Trønderenergi AS med datterselskap - 2014

De selskapene som har finansiell betydning for kommunen, er Trønderenergi AS og Oppdal Everk AS. De selskapene som er viktig knyttet til tjenesteyting er Nasjonalparken næringshage AS, Revisjon Fjell AS/Revisjon Midt Norge SA, Kontrollutvalg Fjell IKS, Trøndelag Brann- og Redningstjeneste IKS, Nordmøre interkommunal renovasjon/Remidt IKS og Plankontoret IKS. Videre er det viktig å følge opp om kommunens eierstyring er i samsvar med føringer gitt i kommunens eiermelding.

VEDLEGG 1

Metode

Kommunale dokumenter

I forbindelse med analysen og datagrunnlaget har vi benyttet følgende dokumenter:

Årsmelding 2018

Årsregnskap 2018 med noter

Tertialrapport 2019 – 2. tertial

Økonomiplan med handlingsprogram 2020-2023

Eierskapsmelding del 1 og 2 - 2018

Tilstandsrapport for grunnskolen 2018

Statistikk

Det er hentet inn statistikk fra SSB basert på kommunene sin rapportering til KOSTRA. Bruken av KOSTRA tall sikrer et likt grunnlag fra år til år og mellom kommuner. Dette forutsetter riktig rapportering fra kommunene. På noen variabler kan tallene avvike mellom KOSTRA og kommunenes egne tall. Dette kan skyldes at beregningsgrunnlaget kan være noe annerledes. De tallene som presenteres er hentet fra SSB sin KOSTRA-statistikk uten at det er gått nærmere inn på beregningene. Foreløpige tall for 2019 er tatt med og vist i tabellene. Endelige tall for 2019 foreligger i løpet av juni 2020. I forbindelse med kommunens sykefravær er det innhentet statistikk fra KS.

Vurderinger

Vurdering av risiko- og vesentlighet

Basert på de innsamlede data gjøres det vurderinger på ulike tjenesteområder, økonomi og kommunale driftsområdet. Vurderingene baserer seg på en vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer og hvilken konsekvens det gir.

Tabell 19. Beskrivelse av konsekvens og risiko

Eksempel

Mindre feil, eller overtredelse av internt regelverk som på kort sikt ikke vesentlig truer kommunens produktivitet, måloppnåelse eller tjenester til borgerne.

Mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige. Dette kan gjelde feil og mangler som har økonomiske konsekvenser, mindre overtredelse av internt regelverk og lov, eller saker som er tatt opp tidligere og som fortsatt ikke er rettet opp.
Kun til dels alvorlige konsekvenser, men gjelder saker med prinsipiell eller stor betydning. Misligheter og lovbrudd
Meget alvorlige brudd på lov eller reglement, eller andre feil og mangler der summen av dette er så stor at dette må ansees som alvorlig i seg selv. Svindel og lovbrudd med konsekvenser
Fare for liv og helse Korrupsjon og lovbrudd med store konsekvenser

Innen enkelte områder har vi valgt å fokusere på KOSTRA-tall og herunder kommunens ressursbruk vurdert opp mot sammenligningsgruppa i KOSTRA og landsgjennomsnittet, og sett på kommunens utvikling over år. Dersom kommunen innen et område synes å bruke mindre ressurser enn sammenlignbare kommuner, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare kommuner. Et sikrere svar på hva lavere ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Vurdering av metoden

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er ikke uttømmende for alle deler av kommunens virksomhet, men er overordnet med tanke å identifisere områder hvor det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Vurderingene baseres på generelle risikoer for kommune Norge, særtrekk ved den enkelte kommune og tilgjengelig informasjon om og fra kommunen som, men går ikke i detaljer på enkeltområder.

M Revisjon

Postadresse: Postboks 2565, 7735 STEINKJER

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no